

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
Презиме, име једног родитеља и име	Анжел Драган Ненад
Датум и место рођења	16.02.1978, Ћуприја
Основне студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Основне академске студије историје
Звање	Дипломирани историчар
Година уписа	2007.
Година завршетка	2012.
Просечна оцена	8, 24
Мастер студије, магистарске студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Мастер академске студије историје
Звање	Мастер историчар
Година уписа	2012.
Година завршетка	2015.
Просечна оцена	9, 40
Научна област	Историјске, археолошке и класичне науке
Наслов завршног рада	”Дипломатска активност Милована Миловановића у анексионој кризи 1908-1909. године”
Докторске студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Докторске академске студије историје
Година уписа	2021.
Остварен број ЕСПБ бодова	135
Просечна оцена	10,00
НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ	
Наслов теме докторске дисертације	“Бугарска и Србија (1908-1912). Политички односи”
Име и презиме ментора, звање	Др Војислав Г. Павловић, научни саветник
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8 /18-01-003/23-012, 5.7. 2023. године
ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ	
Број страна	410
Број поглавља	Докторска дисертација садржи: Предговор, 6 (шест) поглавља, Закључак, Извори и литетатура и Биографија аутора. - Предговор (9-14) 1. Бугарска и Србија на размеђи векова (14-89). У оквиру овог поглавља налазе се следећа потпоглавља: 1.1. „Балкан балканским народима“: Национални програми балканских народа у 19. веку, 1.2. Бугарско-српски политички односи од 1878. до 1908. године, 1.3. Македонски питање – камен спотицања или кључ решења? 2. Анексиона криза и независност Бугарске (90-176). У оквиру овог поглавља налазе

се следећа потпоглавља: 2.1. Аустроугарски фактор, 2.2. Бугарска и анексија Босне и Херцеговине, 2.3. Србија и независност Бугарске.

3. Године неповерења (1909-1911) (177-247). У оквиру овог поглавља налазе се следећа потпоглавља: 3.1. Иницијативе Милована Миловановића, 3.2. Утицај Русије, 3.3. Албански правац

4. Време ортежњења (пролеће-јесен 1911) (248-291). У оквиру овог поглавља налазе се следећа потпоглавља: 4.1. Деловање Ивана Гешова, 4.2. Италијанско-турски рат, одједи у Бугарској и Србији, 4.3. Ризов у Београду. Тајни састанак Миловановића и Гешова.

5. Пут ка споразуму (јесен 1911-пролеће 1912) (292-352). У оквиру овог поглавља налазе се следећа потпоглавља: 5.1. Македонска јабука раздора, 5.2. Уговор о пријатељству и савезу, 5.3. Војна конвенција, 5.4. Велике силе и Бугарско-српски споразум.

6. Епилог (353-381). У оквиру овог поглавља налази се следеће потпоглавље: 6.1. Од споразума до рата.

- **Закључак** (382-389)

- **Извори и литература** (390-409)

- **Биографија аутора** (410)

Број слика (шема, графика)

/

Број табела

/

Број прилога

/

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Ненад Анжел, „Дипломатска мисија Милована Миловановића у западноевропским престоницама на почетку анексионе кризе 1908. године“, <i>Српски историјски часопис</i>, V/2022, 79-102.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> Тема рада је дипломатска мисија и посета Милована Миловановића, министра иностраних дела Краљевине Србије, западним престоницама у октобру и новембру 1908. године, на почетку Анексионе кризе. Анексиона криза била је догађај који је из основа потресао Балканско полуострво почетком XX века, претећи да Европу увуче у сукоб ширих размера. Акценат у раду стављен је на активност Миловановића и разговоре са представницима дипломатије великих европских сила у циљу разрешења кризе и проналажења што прихватљивијег решења за Краљевину Србију.</p>	М 23
2	<p>Ненад Анжел, „Преговори Милована Миловановића и Димитрија Ризова у Београду септембра 1911. године о формирању српско-бугарског савеза“, <i>Годишњак Педагошког факултета у Врању</i>, Књ. XI, 1/2020, 65-79.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> Повезивање балканских држава представља једну од најзначајнијих тековина на Балканском полуострву крајем XIX и почетком XX века. Окосница тог повезивања било је формирање српско-бугарског савеза из 1912. године, као нуклеуса формирања будућег Балканског савеза. Тема рада су почетни преговори, вођени септембра 1911. године у Београду, између председника српске владе Милована Миловановића и бугарског дипломатског представника Димитрија Ризова. Иако том приликом није дошло до коначног споразуме између две стране, састанак двојице дипломата ударио је темељ будућим преговорима у постизању коначног договора између Србије и Бугарске.</p>	М 52
3	<p>Ненад Анжел, „Српско-бугарски односи у освит Првог балканског рата (март-октобар 1912. године)“, <i>Врањски гласник</i>, Поводом 110 година од балканских ратова и ослобођења Старе Србије, Врање 2023, 221-236.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> Рад се бави дипломатским односима Србије и Бугарске пред сам почетак Првог балканског рата 1912. године. Расплет замршених прилика на Балканском полуострву почетком 20. века, умногоме је зависио од сарадње две кључне балканске државе – Србије и Бугарске. Оптерећене отвореним политичким питањима, пре свега око статуса Македоније, две стране су након више неуспелих покушаја, 1912. године склопиле споразум, који је предвиђао заједничку борбу за ослобођење од Османске царевине и који је ударио темељ ширем балканском повезивању и стварању Балканског савеза. У раду је приказан преглед кључних момената у односима две државе, од потписивања уговора до почетка првих ратних дејстава у октобру 1912. године.</p>	М 45

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

образложење Потврђујемо да кандидат Ненад Анжел испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Структуру рада чине, поред садржаја, предговора, закључка, списка извора и литературе, биографије аутора, шест поглавља. Поглавља су хронолошки организована и прате развој билатералних односа Србије и Бугарске од 1878 до 1912. Прво поглавље, **Бугарска и Србија на размеђи векова (14-89)** садржи анализу националних програма балканских народа са освртом на Србију и Бугарску и на њихове међусобне односе. Посебна пажња је посвећена приликама у Македонији као простору у коме су се две националне акције сукобљавале. У другом поглављу, **Анексиона криза и независност Бугарске (90-176)** подробно су проучени мотиви аустроугарске анексије Босне и Херцеговине као и последице на политику Србије и Бугарске. Дужна пажња је посвећена проглашењу независности Бугарске и реакцији Србије. Треће поглавље **Године неповерења 1909-1911 (177-247)** садржи темељну реконструкцију догађаја у периоду у коме се на иницијативу Милована Миловановића трагало за могућим основама будућег српско-бугарског савеза. Наглашен је значај промене у руској политици према Балкану која се уместо подршке Санстефанској Бугарској определила за подршку српско-бугарском савезу који би омогућио очување мира на Балкану а тиме и неопходно време за операвак Русије од пораза у рату са Јапаном. Конститутирање албанског националног покрета учинило је да се на Балкану појави трећи, незаобилазни, чинилац у борби за ослобођење од Отоманске власти. Четврто поглавље **Време отржењења (пролеће-јесен 1911)** прати реакције на Италијанско-турски рат који је односима на Балкану дао европску димензију. Промена у Бугарској и долазак на власт про руски оријентисане владе Ивана Гешова створили су повољне сулове за зајучење споразума између Београда и Софије, чији се основи постављени током састанка Миловановића и Гешова. Пето поглавље, **Пут ка споразуму (јесен 1911-пролеће 1912)**, осликава последње преговоре између Србије и Бугарске посвећене територијално разграничењу у Македонији. Утицај преговора на политичке прилике у обе средине је такође темељно истражен. Преговори који су довели до потписа Војне конвенције, кључног дела савеза, су посебно анализирани, ако и реакције великих сила на српско бугарски споразум. Шесто поглавље, **Епилог**, посвећено је истраживању догађаја који су обележили период од потписивања споразума до избијања рата.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Кандидат је у потпуности одговорио задацима који се пред њега постављени током рада на дисертацији. Обавио је обимна и темељна истраживања извора и релевантне научне литературе и у потпуности расветлио политичке односе између Бугарске и Србије у периоду од стицања бугарске независности и анексије Босне и Херцеговине 1908. године, до споразума из 1912. године. Посматрајући односе Србије и Бугарске у контексту процеса стварања националних покрета на Балкану и њиховог потоњег повезивања у оквиру Балканског савеза, кандидат се усредредио на међусобне односе Србије и Бугарске у последњој фази борбе против Отоманског царства. Кандидат је са успехом истражио билатералне дипломатске односе али је и дужну пажњу посветио процесу током којег су формиран и основни циљеви двају националних покрета. Како је са правом кандидат објаснио управо су супротстављени национални циљеви, превасходно у Македонији, били тема преговора који су са успехом представљени у овој дисертацији. Кандидат је прецизно осликао и последице које су преговори о савезу имали на унутрашњу политику обе државе. Допринос непосредних аутора савеза, Милована Миловановића и Ивана Гешова, који су личним залагањем успели да превазиђу постојеће неповерење између две средине пре свега због супротстављених националних програма у Македонији је детаљно и прецизно истражен и представљен у дисертацији.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Односи Србије и Бугарске у периоду 1908-1912 су до сада у нашој и бугарској историографији били посматрани из националне перспективе а радови су били засновани на грађи и литератури националне провенијенције. Дисертација кандидата је утемељена на паралелним истраживањима у националним архивама и литератури обе средине што јој даје посебан значај. Истраживање кандидата по први пут мериторно осликава односе Србије и Бугарске и прецизно реконструише процес током којег је донета одлука да се приступи преговорима о савезу, недоумице које су постојале у обе средине о исходу преговора као и значај преговора у контексту геополитичке ситуације на Балкану. Кандидат је прецизно

Посебан квалитет дисертације чине истраживања политичке сцене у Србији и Бугарској која наглашавају различите погледе на споразум и његов значај за обе средине. Дисертација кандидата даје заокружену, прецизну и утемељену слику односа Србије и Бугарске, њихових националних покрета и процеса који су довели до потписивања њиховог савеза.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација је урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме уз примену научне методологије која се у потпуности заснива на истраживањима оригиналних историјских извора и релевантне научне литературе. Током истраживачког процеса кандидат је доказао да је у потпуности способан за самосталан истраживачки рад и током рада у архивама и потом у формулисању резултата истраживања у дисертацији. Свеобухватна анализа односа Србије и Бугарске је урађена на основу кључних момената у њиховим односима и аргументована до сада непознатом архивском грађом.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу свега наведеног комисија даје позитивно мишљење о докторској дисертацији кандидата Ненада Анжела и предлаже Научно-наставном већу Филозофског факултета да се докторска дисертација “Бугарска и Србија (1908-1912). Политички односи” прихвати и кандидату одобри одбрана.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

818-01-12/25-27

Датум именовања Комисије

4. 12. 2025.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Милош Ковић, редовни професор	председник	
	Општа историја новог века (Научна област)	Филозофски факултет у Београду (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Војислав Г. Павловић, научни саветник	ментор, члан	
	Историја (Научна област)	Балканолошки институт САНУ (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Ђорђе Ђурић, редовни професор	члан	
	Историја модерног доба (Научна област)	Филозофски факултет у Новом Саду (Установа у којој је запослен)	
4.	Др Мирослав Пешић, ванредни професор	члан	
	Историја (Научна област)	Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
5.	Др Дејан Антић, ванредни професор	члан	
	Историја (Научна област)	Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
			

Датум и место:

.....